

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

2021 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2022

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	13
7. DENETİM BULGULARI.....	13

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Teşkilat Yapısı	2
Tablo 2: İdari Personel Sayısı	3
Tablo 3: Akademik Personel Sayısı	4
Tablo 4: 2021 Mali Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu.....	5
Tablo 5: 2021 Mali Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri	6
Tablo 7: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri.....	6
Tablo 8: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL).....	7
Tablo 9: Envanterde Yer Alan Uçaklara İlişkin Bilgiler.....	14
Tablo 10: Trafolara İlişkin Bilgiler ve Yaklaşık Maliyetleri Tablosu	23
Tablo 11: Kesintisiz Güç Kaynaklarına İlişkin Bilgiler ve Yaklaşık Maliyetleri Tablosu	24
Tablo 12: Jeneratörlere İlişkin Bilgiler ve Yaklaşık Maliyetleri Tablosu.....	25

KISALTMALAR

ATAP AŞ:	Anadolu Teknoloji Araştırma Parkı Anonim Şirketi
BAP:	Bilimsel Araştırma Projesi
BKMYBS:	Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi
ETGB:	Eskişehir Teknoloji Geliştirme Bölgesi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Üniversite Envanterinde Yer Alan Uçakların Gerçek Değerini Yansıtması

B. Diğer Bulgular

1. Taşınmazlara İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Taşınmazların Gerçek Değerini Yansıtması ve Cins Tashihlerinin Yapılmaması

2. Bilimsel Araştırma Projeleri Kapsamında Elde Edinilen Taşınırın Proje Bitiminde İade Edilmemesi

3. Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü İle Yapılan Alımlarda Kanunda Öngörülen Sınırın Kamu İhale Kurumunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

4. Doğrudan Temin Yoluyla Yapılan Alımlarda Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması

5. Yapım İşlerine İlişkin Düzenlenen Tüm Riskler (All Risk) Sigorta Poliçelerinin İş Artışı ve Süre Uzatımı Durumlarında Güncellenmemesi

6. Üniversite Mülkiyetinde Bulunan Enerji Tesislerinin Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Anayasa'nın 130'uncu maddesinde, çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversitelerin Devlet tarafından kanunla kurulması öngörülmüştür.

Eskişehir Teknik Üniversitesi de Anayasa'nın yukarıda yer verilen hükmüne istinaden, 09.05.2018 tarih ve 7141 sayılı Kanun ile kurulmuştur.

Yükseköğretimin amaç ve ilkeleri, yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayın, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esaslar 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'yla düzenlenmiştir.

Bu Kanun'un 12'nci maddesinde yükseköğretim kurumlarının görevleri sayılmakta olup bu görevler; toplumun ihtiyaçları, kalkınma planları ilke ve hedeflerine uygun bilimsel eğitim-öğretim, araştırma, yayım ve danışmanlık yapmak, bu ilke ve hedefler doğrultusunda insangücü yetiştirmek, toplumun özellikle sanayileşme ve tarımda modernleşme alanlarında eğitilmesini sağlamak, üretimde artışı sağlayacak uygulamalı çalışmalarda bulunmak, bu amaçla döner sermaye işletmelerini kurmak ve bu faaliyetlerin geliştirilmesine ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmak olarak özetlenebilir.

Yükseköğretim kurumları için temel mevzuat 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu'dur. Bunların dışında üniversitelerin faaliyetlerini yürütürken tabi oldukları mevzuat ise başta 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu, 3843 sayılı Yükseköğretim Kurumlarında İkili Öğretim Yapılması, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun olmak üzere, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 4857 sayılı İş Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu ile diğer ilgili mevzuattır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Eskişehir Teknik Üniversitesi akademik ve idari birimlerden oluşmaktadır.

Akademik yapısı Fakülte Dekanlıkları, Yüksekokul Müdürlükleri, Enstitü Müdürlükleri ile Uygulama ve Araştırma Merkezlerinden oluşmaktadır.

Üniversitenin idari yapısında ise; Rektör, Rektör Yardımcıları, Senato, Üniversite Yönetim Kurulu, Genel Sekreterlik, Daire Başkanlıkları, Özel Kalem Müdürlüğü Ofisi, Hukuk Müşavirliği, Koordinatörlükler, Diğer Birimler ve Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü bulunmaktadır.

Üniversitenin üst yöneticisi olan Rektör, Cumhurbaşkanı tarafından, dekanlar ise Yükseköğretim Kurulunca atanmaktadır.

Üniversitenin akademik karar organı Senato olup; Üniversite Yönetim Kurulu ise idari faaliyetlerde Rektöre yardımcı olmaktadır.

Eskişehir Teknik Üniversitesi bünyesinde 5 fakülte, 3 enstitü, 2 yüksekokul ve 4 uygulama ve araştırma merkezi bulunmakta olup eğitim-öğretim faaliyetleri 2 yerleşkede sürdürülmektedir.

Eskişehir Teknik Üniversitesi akademik ve idari birimlerine ilişkin teşkilat şeması aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Teşkilat Yapısı

I. İdari Birimler	II. Akademik Birimler
<ul style="list-style-type: none">• Rektör• Rektör Yardımcıları• Senato• Yönetim Kurulu• Genel Sekreter• Rektör Danışmanları• Öğrenci Dekanlığı• Araştırma ve Lisansüstü Süreçler Direktörlüğü• İç Denetim Başkanlığı• Kurumsal Gelişim ve Planlama Direktörlüğü	<ul style="list-style-type: none">• Fakülteler<ul style="list-style-type: none">- Mühendislik Fakültesi- Fen Fakültesi- Mimarlık Ve Tasarım Fakültesi- Havacılık Ve Uzay Bilimleri Fakültesi- Spor Bilimleri Fakültesi• Enstitüler<ul style="list-style-type: none">- Lisansüstü Eğitim Enstitüsü- Yer Ve Uzay Bilimleri Enstitüsü- Ulaştırma Bilimleri Enstitüsü• Yüksekokullar<ul style="list-style-type: none">- Porsuk Meslek Yüksekokulu- Ulaştırma Meslek Yüksekokulu• Uygulama Ve Araştırma Merkezleri<ul style="list-style-type: none">- Sivil Havacılık Uygulama Ve Araştırma Merkezi

<ul style="list-style-type: none"> • Hukuk Müşavirliği • Daire Başkanlıkları <ul style="list-style-type: none"> - Bilgi İşlem Daire Başkanlığı - İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığı - Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı - Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı - Personel Daire Başkanlığı - Sağlık, Kültür ve Spor Daire Başkanlığı - Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı - Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı • Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü • Komisyon ve Kurullar <ul style="list-style-type: none"> - Dış Danışma Kurulu - BAP Komisyonu - Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulları - Kalite Komisyonu - Mevzuat Komisyonu - Sürdürülebilir Eko kampüs Komisyonu - Politika ve İstişare Kurulları - Sosyal Sorumluluk ve Bilimi Sevdirmeye Komisyonu - Takdir-Tanım Komisyonları • Birimler/Bölmeler/Koordinatörlükler/Ofisler <ul style="list-style-type: none"> - BAP Koordinasyon Birimi - Engelli Destek Birimi - İnsan Kaynakları Gelişimi Destek Birimi - Kurumsal İletişim Birimi - Ortak Dersler Bölümü - Öğrenme-Öğretme Gelişimi Birimi - ÖYP Kurum Koordinatörlüğü - Psikolojik Danışma ve Rehberlik Birimi - Uluslararası İlişkiler Birimi - Bilim ve Teknolojide Kadın Araştırma ve Uygulama Birimi - Çocuk ve Genç Eğitimi Uygulama ve Araştırma Birimi 	<ul style="list-style-type: none"> - Çevre Sorunları Uygulama Ve Araştırma Merkezi - İleri Teknolojiler Uygulama Ve Araştırma Merkezi - Açık Ve Uzaktan Eğitim Araştırma Ve Uygulama Merkezi
--	---

Üniversitede 2021 yıl sonu itibarıyla akademik ve idari personel sayısı toplam 1.457'dir. Bu personelden 688'i kadrolu akademik personel, 3'ü yabancı uyruklu sözleşmeli akademik personel, 76'sı sözleşmeli kadroda idari personel, 236'sı kadrolu idari personel ve 454'ü ise işçi kadrosunda idari personel olarak görev yapmaktadır. İdari ve akademik personelin 2021 yıl sonu itibarıyla sayıları ve kadro durumları Tablo 2 ve 3'te yer almaktadır.

Tablo 2: İdari Personel Sayısı

	Dolu	Boş	TOPLAM
Genel İdari Hizmetler	116	171	287
Sağlık Hizmetleri Sınıfı	8	17	25
Teknik Hizmetleri Sınıfı	71	27	98
Avukatlık Hizmetleri	2	3	5

Eğitim ve Öğretim Hizmetleri	-	-	-
Yardımcı Hizmetli	39	19	58
İşçi	454	-	454
TOPLAM	690	237	927

Tablo 3: Akademik Personel Sayısı

Unvan	Kadroların Doluluk Durumu			İstihdam Şekli	
	Dolu	Boş	Toplam	Tam zamanlı	Yarı zamanlı
Profesör	166	44	210		0
Doçent	74	59	133		0
Dr. Öğretim Üyesi	178	127	305		0
Öğretim Görevlisi	131	106	237		0
Araştırma Görevlisi	139	120	259		0
TOPLAM	688	456	1.144		0

Üniversitenin diğer kurum ve kuruluşlarla ilişkisi:

Yükseköğretim Kurulu, yükseköğretim kurumlarının öğretimini ve bilimsel araştırma faaliyetlerini planlamak düzenlemek, yönetmek, denetlemek, üniversitelere tahsis edilen kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamak ve öğretim elemanlarının yetiştirilmesi için planlama yapmakla görevlidir.

Yükseköğretim Denetleme Kurulu, Yükseköğretim Kurulu adına üniversiteleri, bağlı birimlerini, öğretim elemanlarını ve bunların faaliyetlerini gözetim ve denetim yetkisine sahiptir.

Üniversitelerce hazırlanan bütçeler, Anayasa'nın 130'uncu maddesi uyarınca Yükseköğretim Kurulu tarafından tetkik edilerek onaylanmakta, **T.C. Milli Eğitim Bakanlığına** sunulmakta ve merkezi yönetim bütçesinin bağlı olduğu esaslara uygun olarak yürürlüğe konulmaktadır.

1.3. Mali Yapı

“Özel Bütçeli İdare” olarak 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 5436 sayılı Kanun'un 12'nci maddesi ile değiştirilmiş (II) sayılı cetvelinin (A) bölümünde sayılan Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler ve İleri Teknoloji Enstitüleri içerisinde yer alan Kamu İdaresi, Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve özgelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 212.310.000,00 TL ödenek tahsis edilen Üniversite bütçesine yıl içinde 55.828.855,33 TL ödenek eklenmiş ve toplam ödenek

268.138.855,33 TL'ye ulaşmış olup ödeneğin %95,68'i, yani 256.559.720,79 TL'si kullanılmıştır.

Ekonomik sınıflandırma açısından İdarenin 2021 yılı bütçesinde yer alan ödeneklerin ve yılsonu gerçekleştirmeleri aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 4: 2021 Mali Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Hesap Kodu	Bütçe Başlangıç Ödeneği (TL)	Toplam Ödenek (TL)	Toplam Harcanan (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Giderleri İçindeki Payı (%)
830.01-Personel Giderleri	147.218.000,00	176.872.472,63	176.468.576,48	99,77	68,78
830.02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	25.120.000,00	30.315.000,00	30.301.083,78	99,95	11,81
830.03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	16.349.000,00	23.675.010,44	22.582.112,73	95,38	8,81
830.05-Cari Transferler	4.148.000,00	10.126.372,26	9.518.856,50	94,00	3,71
830.06-Sermaye Giderleri	19.475.000,00	27.150.000,00	17.689.091,30	65,15	6,89
TOPLAM	212.310.000,00	268.138.855,33	256.559.720,79	95,68	100

Buna göre personel giderlerinde %99,77, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderlerinde %99,95 mal ve hizmet alım giderlerinde %95,38, cari transferlerde %94,00 ve sermaye giderlerinde %65,15 oranlarında harcama yapılmıştır.

Bunun dışında, Üniversitede Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu destekleri, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Desteklenen Proje harcamaları (Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı), Avrupa Birliği proje ve hibe işlemleri, Bilimsel Araştırma Proje harcamaları olmak üzere 2021 yılı için toplam 17.407.975,36 TL bütçe dışı kaynak kullanılmıştır.

Ekonomik sınıflandırmaya göre 2021 yılı gelir bütçesi tahmin ve gerçekleşme rakamları ise aşağıdadır:

Tablo 5: 2021 Mali Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Ekonomik Kodu	Bütçe Başlangıç Tahmini (TL)	Gerçekleşen Tutar (TL)	Gerçekleşme Oranı (%)	Bütçe Gelirleri İçindeki Payı (%)
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	670.000,00	3.240.603,71	483,67	1,3
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	205.947.000,00	236.950.848,00	115,05	95,47

05-Diğer Gelirler	5.693.000,00	8.008.398,70	140,67	3,23
TOPLAM	212.310.000,00	248.199.850,41	116,9	100

Buna göre 2021 yılı bütçe geliri %116,90 seviyesinde gerçekleşmiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirleri %483,67, diğer gelirler %140,67 ve alınan bağış ve yardımlar ise %115,05 oranıyla beklenenin üstünde gerçekleşmiştir.

Üniversitenin bütçe giderleri ve gelirlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2019-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	109.439.852,77	131.572.562,20	176.468.576,48	20,22	34,12
SGK Devlet Prim Giderleri	18.356.843,34	22.290.050,99	30.301.083,78	21,43	35,94
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	18.958.994,76	17.292.854,53	22.582.112,73	-8,79	30,59
Cari Transferler	5.098.185,12	6.443.126,57	9.518.856,50	26,38	47,74
Sermaye Giderleri	8.436.503,13	11.113.849,38	17.689.091,30	31,74	59,16
TOPLAM	160.290.379,12	188.712.443,67	256.559.720,79	17,73	35,95

Tablo 7: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2019-2021) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2019 Yılı (TL) (A)	2020 Yılı (TL) (B)	2021 Yılı (TL) (C)	2019-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2020-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.783.376,32	2.812.413,12	3.240.603,71	1,04	15,23
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	155.079.422,00	180.767.066,20	236.950.848,00	16,56	31,08
Diğer Gelirler	7.762.685,98	11.381.256,45	8.008.398,70	46,61	-29,64
TOPLAM	165.625.484,30	194.960.735,77	248.199.850,41	17,71	27,31
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	24.677,40	19.463,83	34.831,36	-21,13	78,95

NET TOPLAM	165.600.806,90	194.941.271,94	248.165.019,05	17,72	27,3
-------------------	-----------------------	-----------------------	-----------------------	--------------	-------------

Dönem faaliyet geliri 292.418.593,55 TL, faaliyet gideri ise 322.895.376,17 TL olan Üniversitenin, 2021 yılını 30.511.613,98 TL olumsuz faaliyet sonucu ile tamamladığı anlaşılmıştır.

Tablo 8: 2021 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu (TL)

Faaliyet Giderleri	Faaliyet Gelirleri	İndirim, İade, İskonto Toplamı (-)	Net Gelir	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu
322.895.376,17	292.418.593,55	34.831,36	292.383.762,19	30.511.613,98

Eskişehir Teknik Üniversitesi merkezi yönetim bütçesi içerisinde yer alan özel bütçeli bir kamu idaresi olmakla birlikte 5018 sayılı Kanun'da tanımlanan bütçe türleri dışında kalan döner sermaye işletmesi bütçesi de kaynakları arasında yer almaktadır.

Eskişehir Teknik Üniversitesi Döner Sermaye İşletmesi, 2021 yılını 631.409,66 TL dönem karı ile kapatmıştır.

Eskişehir Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nin (ETGB) yönetici şirketi Anadolu Teknoloji Araştırma Parkı AŞ (ATAP AŞ), Birleşmiş Milletler Kalkınma İçin Bilim ve Teknoloji Fonu'ndan aldığı destek ile 18.09.1990 yılında kurulmuştur. ATAP AŞ Türkiye'de kurulan ilk Teknoloji Geliştirme Bölgesi yönetici şirkettir. Söz konusu şirket, 10.04.2003 tarih ve 25075 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 22.03.2003 tarih ve 2003/5390 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur. Üniversite, sermayesi 4.000.000,00 TL olan ATAP AŞ'ye 100 adet hisse ve 50,00 TL sermaye ile %0,0012500 oranında ortaktır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinde uygulanacak muhasebe ve raporlama standartları Devlet Muhasebesi Standartları Kurulu tarafından belirlenmektedir. Kamu İdaresi, Kanun'un 80'inci maddesinin T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden Bakanlığın hazırladığı düzenlemelere tabi olup, bu kapsamda çıkarılan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Üniversite bütçesi, analitik bütçe hazırlama rehberi çerçevesinde hazırlanmaktadır. Özel bütçeli bir idare olan Üniversitede tahakkuk esaslı devlet muhasebe sistemi kullanılmaktadır. Üniversitenin muhasebe işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne tabi olarak Hazine ve Maliye Bakanlığının Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi (BKMYBS) Web Tabanlı Otomasyon Sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Kurum bütçesinin takibi ve muhasebe işlemleri, Genel Sekreterliğe bağlı olarak faaliyet gösteren Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından yapılmaktadır. Kamu İdarelerinin Kesin Hesaplarının Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik uyarınca kesin hesap cetvel ve belgeleri, strateji geliştirme birimi tarafından bütçe uygulamasına esas muhasebe kayıtları dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Kuruma ilişkin mali istatistikler ise 5018 sayılı Kanun kapsamında T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirilmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmakta olup; denetim, bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu

idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmış ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

“Mali Kontrol” 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu’nun 3’üncü maddesinde kamu kaynaklarının belirlenmiş kurumsal amaçlar doğrultusunda, ilgili mevzuatla belirlenen kurallara uygun, etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak üzere oluşturulan kontrol sistemi, kurumsal yapı, yöntem ve süreçler bütünü olarak ifade edilmiştir.

İç kontrol sisteminin ne olduğu, amacı, yapısı ve işleyişi ise 5018 sayılı Kanun’un beşinci kısmında, 55 ile 67’nci maddeler arasında belirlenmiştir. Buna göre, kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemlerinin yapısını aşağıda belirten unsurlar oluşturmaktadır:

- Harcama birimleri,
- Muhasebe ve malî hizmetler,
- Ön malî kontrol,
- İç denetim.

Temel unsurları bu olan iç kontrolün işleyişi ile ilgili ayrıntılı hükümler, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar ile Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yayımlanan rehberlerle belirlenmiştir.

2021 yıl sonu itibarıyla; 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği çerçevesinde yapılan inceleme sonucunda aşağıdaki değerlendirmeler yapılmıştır:

Olumlu Yönler

- 5018 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesine göre hazırlanması gereken Kurum Stratejik Planı idarenin kendi birimleri ve personelinin katkılarıyla mevzuata uygun olarak 2021-2025 yıllarını kapsayacak şekilde hazırlanmış ve uygulamaya geçilmiştir. Kurum “Stratejik Plan”ın yıllık uygulama dilimi olan ve idarenin yürüteceği program, faaliyet ve projeleri ile bunların kaynak ihtiyacını, performans hedef ve göstergelerini içeren 2021 yılı “Performans Programı” yayımlanmıştır. İdare, bütçesini Stratejik Plan ve Performans

Programı'na uygun olarak hazırlamıştır.

- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 7'nci maddesi ile İç Kontrol ve Ön Malî Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 7'nci maddesine göre oluşturulması ve yürürlüğe konması gereken kurumsal organizasyon şeması, temel yetki ve sorumluluk dağılımı, hesap verebilirlik ve uygun raporlama ilişkisini gösterecek şekilde oluşturulmuştur. Ayrıca, Eskişehir Teknik Üniversitesi Elektronik Belge Yönetim Sistemi ve İmza Yetki Yönergesi ve görev tanımları ile görev, yetki ve sorumluluklar tüm personel için açık olarak tanımlanmıştır.

- İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesine göre oluşturulması gereken iş akış süreçlerine ilişkin çizelgeler mevcut olup, gereklilik halinde güncellenmektedir.

- “Eskişehir Teknik Üniversitesi Etik Davranış İlkeleri” hazırlanmış olup, 03.01.2022 tarihinde Senato'nun onayına sunulmuştur. Onay sonrasında bu kapsamda planlanan eğitimlerin başlatılacağı iletilmiştir.

- İdari personel planlamasının yapılması, idari çalışanların niteliklerine göre uygun birimlerde görevlendirilmesi, iş analizlerinin yapılarak görev tanımlarının güncellenmesi, yetkinliklerinin ve verimliliklerinin geliştirilmesi, hizmet içi eğitimlerinin yapılması, takdir tanıma mekanizmalarının geliştirilmesi ve geribildirimlerinin etkin yönetilmesi gibi süreçlerde destek olması amacıyla “İnsan Kaynakları Gelişimi Destek Birimi” kurulmuştur.

- “Eskişehir Teknik Üniversitesi Hassas Görev Belirleme Rehberi” hazırlanmış ve yayımlanmıştır. İlgili Rehber doğrultusunda tüm birimlerde hassas görevlerin belirlenmesi çalışmaları yapılmıştır.

- Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği standart 4.2'ye göre üst yönetici tarafından personele bildirilmesi gereken kişilere ait görev ve yetkilere ait sorumluluklar ve sınırlar Eskişehir Teknik Üniversitesi Elektronik Belge Yönetim Sistemi, İmza Yetki Yönergesi ve kurum içi yazışmalar vasıtasıyla personele bildirilmektedir.

- 2021 yılı Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmış ve uygulamaya konmuştur. Yıl sonu itibarıyla Eylem Planı İzleme ve Değerlendirmesi yapılarak Raporu oluşturulmuştur.

- İç Kontrol Standartları Tebliği'nin 6 no.lu Risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesi standardı kapsamında Kurum Risk Strateji Belgesi hazırlanarak prosedür belirlenmiştir. Ayrıca Stratejik Planda amaç ve hedeflere yönelik riskler belirlenmiştir. Risk Strateji belgesi ile de belirlenen format kapsamında, risk tespiti ve risk değerlendirmesi çalışmaları yapılmıştır. Bu çerçevede 2022 yılı eylem planının oluşturulacağı bildirilmiştir.

- 5018 sayılı Kanun'un 55, 56, 57 ve 58'inci maddeleri ile İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 10, 11, 12, 13, 14, 15'inci maddelerine göre kurulması gereken Ön Mali Kontrol Sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak kurulmuştur.

- 2021 Yılı Faaliyet Raporu 5018 sayılı Kanun'un 41'inci maddesi ve Kamu İdarelerince Hazırlanacak Faaliyet Raporları Hakkında Yönetmelik'e uygun olarak hazırlanıp kamuoyuna açıklanmıştır.

İlerleme Kaydedilmesi Gereken Alanlar

- İç Kontrol Standartları Tebliği'nin 5 ve 6 sayılı standartları bağlamında tespit edilmesi gereken kurumsal ve iç kontrol riskleri İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu henüz çalışmalarına başlamadığından belirlenememiştir. İç kontrolün beş bileşeni için ayrı ayrı İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu Alt Çalışma Grupları oluşturulmuş ve gruplarla Kamu İç Kontrol Standartları ve Genel Şartlarına uyum için eylem planlama çalışmaları yapılmış; Kurum Risk Strateji Belgesi hazırlanarak prosedür belirlenmiştir. Stratejik Planda amaç ve hedeflere yönelik riskler belirlenmiş olmakla birlikte Risk Strateji Belgesi ile de belirlenen format kapsamında, risk tespiti ve risk değerlendirmesi çalışmalarının yapılacağı; 2021 yıl sonu itibarıyla İç Kontrol Sistemi değerlendirilmesinin yapılmış olduğu, bu çerçevede 2022 yılında eylem planının oluşturulacağı bildirilmiştir.

- Aynı şekilde, İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu henüz çalışmalarına başlamadığından bu Kurul tarafından yerine getirilmesi gereken -Strateji Geliştirme Başkanlığı tarafından iç kontrol sisteminin yıllık değerlendirilmesi sonucu hazırlanacak olan- İç Kontrol Sistemi Değerlendirme Raporu'nun değerlendirilmesi ve bu değerlendirmelere uygun şekilde rapora ilişkin eksiklikler tamamlandıktan sonra uygun görüşüyle üst yöneticinin onayına sunulması görevi de bu durumda yerine getirilememiştir. Böylece, üst yöneticinin onayladığı değerlendirme raporunda yer alan iç kontrol bileşenlerine ilişkin tespit edilebilecek yetersizlikleri gidermek üzere çalışma yapılma imkânı da oluşmamıştır.

- Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'nin 13.5 sayılı standardına göre oluşturulması gereken yönetim bilgi sistemi, Üniversite'nin kurumsal altyapı ve yazılım sistemi hizmetinin halen Anadolu Üniversitesi tarafından sağlanıyor olması nedeniyle ESTÜ'nün söz konusu hizmetleri kendisinin sunabilmesi amacıyla Bilgi İşlem Daire Başkanlığı bünyesindeki insan kaynağı yapılanmasına, bütünleşik kurumsal bilgi sistemi yazılımlarının geliştirilmesine, gerekli donanım (sunucu, depolama ve ağ bileşenleri) ve sistem odası yatırımlarının yapılmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir.

- 5018 sayılı Kanun'un 63'üncü maddesine göre kurulabilecek İç Denetim Birimi kurulumunu tamamlamamıştır. Hazine ve Maliye Bakanlığı İç Denetim Koordinasyon Kurulu ile İç Denetçilerin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik uyarınca yazışma yapılarak kadro talebi yinelenmiş, tahsis edilmiş olan 3 adet iç denetçi kadrosuna atama izni henüz verilmemiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Eskişehir Teknik Üniversitesi 2021 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan; geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Üniversite Envanterinde Yer Alan Uçakların Gerçek Değerini Yansıtması

Üniversite envanterinde yer alan uçakların kayıtlı değerinin, gerçeğe uygun değerine kıyasla çok düşük tutarlarda olduğu görülmüştür.

18.05.2018 tarih ve 30425 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7141 sayılı Kanun ile kurulan Eskişehir Teknik Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi'nden ayrılarak kurulmuş bir

yükseköğretim kurumudur. Havacılık ve Uzay Bilimleri Fakültesi, Eskişehir Teknik Üniversitesi bünyesine dahil olmuştur. 05.10.2018 tarihinde, bu fakülte çatısı altında yapılan eğitim uçuşlarında kullanılmak üzere, uzun yıllar önce Anadolu Üniversitesi envanterine giren uçaklar, Eskişehir Teknik Üniversitesine devredilmiştir. Yapılan devir işlemi, Anadolu Üniversitesi envanterinde yer alan kayıtlı değerler üzerinden yapılmıştır.

Söz konusu uçaklara ilişkin bilgiler aşağıda tabloleştirilmiştir;

Tablo 9: Envanterde Yer Alan Uçaklara İlişkin Bilgiler

Sıra	Taşınır Sicil No.	Marka	Model	Kayıtlı Değer
1	254.3.1/18/47284	MARKASIZ		14,59
2	254.3.1/18/47273	KİNGAİR		48.674,32
3	254.3.1/18/47277	KİNGAİR		48.674,32
4	254.3.1/18/47278	KİNGAİR		58.662,00
5	254.3.1/18/47289	CESSNA	172 SP	349.947,75
6	254.3.1/18/47290	CESSNA	172 SP	346.520,25
7	254.3.1/18/47291	CESSNA	172 SP	345.903,30
8	254.3.1/18/47292	CESSNA	172 SP	347.411,40
9	254.3.1/18/47293	CESSNA	172 SP	351.475,82
10	254.3.1/18/47287	HAWKER BEECHCRAFT	ÇİFT MOTORLU	7.219.476,00
11	254.3.1/18/47288	HAWKER BEECHCRAFT	ÇİFT MOTORLU	7.219.476,00
12	254.3.1/18/47268	TRİNİDAD		2.262,59
13	254.3.1/18/47269	TRİNİDAD		2.262,59
14	254.3.1/18/47270	TRİNİDAD		619.809,19
15	254.3.1/18/47271	TRİNİDAD		619.809,19
16	254.3.1/18/47272	TRİNİDAD		619.809,19
17	254.3.1/18/47282	TRİNİDAD		2.237,51
18	254.3.1/18/47285	TRİNİDAD		2.237,51
19	254.3.1/18/47286	TRİNİDAD		2.262,59
20	254.3.1/18/47294	TRİNİDAD		2.262,59
21	254.3.1/18/47274	TİGER	AG5B	854,22
22	254.3.1/18/47275	TİGER	AG5B	121,10
23	254.3.1/18/47276	TİGER	AG5B	121,10
24	254.3.1/18/47283	BEECHRAFT		115.184,98
25	254.3.1/18/47279	TAMPICO		39.328,93
26	254.3.1/18/47280	TAMPICO		39.328,93
27	254.3.1/18/47281	TAMPICO		39.328,93

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu" başlıklı 13'üncü maddesinde; taşınırların satın alma suretiyle edinme ve değer artırıcı değişiklik hallerinde maliyet bedeli üzerinden kayıtlara alınacağı belirtilmiştir.

Ancak, yukarıda bilgisine yer verilen taşınırlar, her birinin edinme tarihi farklılık göstermekle beraber genel olarak uzun yıllar önce envantere girmiş olup, maliyet bedeli olarak günümüz piyasa şartlarına göre anlamını yitirmiş olarak görünmektedir.

Ayrıca söz konusu taşınır, Anadolu Üniversitesi tarafından edinilmiş, yukarıda da bahsedildiği üzere 2018 yılında Eskişehir Teknik Üniversitesi mali hesaplarına intikal ettirilmiştir. Bu işlemde, Eskişehir Teknik Üniversitesi tarafından “satın alma suretiyle edinme” işleminden bahsedilemeyeceği için maliyet bedeli üzerinden kayıt yapılması yoluna gidilmediği anlaşılmaktadır.

Maliyet bedeli açısından, her ne kadar bir belirleme yapılma zorunluluğu doğmamış gibi görünse de, söz konusu taşınırın 2021 mali tablolarında olması gerektiğinden çok düşük tutarlarda görüldüğü açıktır. Bu aşamada yapılacak uygulamaya ilişkin Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Maddi duran varlıkların kayıt değerleri” başlıklı 26'ncı maddesinin dördüncü fıkrasında;

“Herhangi bir maliyet yüklenilmeksizin edinilen maddi duran varlıklar, gerçeğe uygun değeriyle muhasebeleştirilir. Varlığın gerçeğe uygun değeri bilinmiyorsa idarece tespit edilen değeri esas alınır.”

Aynı Yönetmelik'in “Tanımlar” başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (n) bendinde;

“Gerçeğe uygun değer: Piyasa koşullarında muvazaasız bir işlemde bilgili ve istekli taraflar arasında bir varlığın el değiştirmesi veya bir borcun ödenmesi için belirlenen tutarı,”

İfadelerine yer verilmiştir.

Yer verilen mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalardan anlaşıldığı üzere, envantere yer alan uçaklar, Eskişehir Teknik Üniversitesi tarafından maliyet yüklenilmeksizin edinilmiştir. Bundan dolayı söz konusu uçakların, “gerçeğe uygun değeri” ile kayıtlara alınması, böyle bir değer belirlenmediği bir durum olduğu takdirde de idarece tespit edilen değerler üzerinden kayıtların yapılması gerekmektedir.

Bu haliyle, bilançonun ilgili maddi duran varlık kalemleri, uçakların gerçeğe uygun değerleri ile kayıtlı değerleri arasındaki fark kadar gerçek durumu yansıtmamaktadır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Taşınmazlara İlişkin Muhasebe Kayıtlarının Taşınmazların Gerçek Değerini Yansıtmaması ve Cins Tashihlerinin Yapılmaması

Üniversiteye ait taşınmazların, Kamu İdarelerine Ait Taşınmaz Kaydına İlişkin Yönetmelik ekinde yer alan formlara uygun olarak kaydedilmediği ve bazı taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Kamu idarelerinin taşınmaz kayıtlarına ilişkin usul ve esaslar, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te belirlenmiştir. Yönetmelik'in "Kayıt şekli" başlıklı 7'nci maddesi uyarınca İdareler, taşınmaz kayıt ve kontrol görevlileri aracılığıyla tapuya kayıtlı olan taşınmazlarını, tapuya kayıtlı olmayan taşınmazlarını, orta mallarını, genel hizmet alanlarını ve sınırlı ayni hak ile kişisel hak ve tahsislerini ilgisine göre Yönetmelik ekinde yer alan formlara kaydetmelidir. İlgili formlar Mali Hizmetler Birimi tarafından konsolide edilerek taşınmaz icmal cetveli oluşturulmalıdır. Taşınmaz icmal cetveli; taşınmazların adedi, yüzölçümü ve değerinin sütunlarda her bir taşınmaz cinsi için ayrı ayrı takip edilmesini sağlayan cetveldir. Tapu kayıtları envantere, envanter kayıtları sonucunda oluşan taşınmaz icmal cetvelleri ise muhasebe kayıtlarına esas teşkil etmektedir.

Mezkur mevzuat hükümleri uyarınca, 2021 yılında Üniversitenin mülkiyetinde veya kullanımında olan taşınmazların kayıt altına alınması, taşınmaz formlarının hazırlanması ve icmal cetvellerinin hazırlanması ve muhasebe kayıtlarının ilgili varlık hesaplarına aktarılması çalışmalarına başlanmıştır. Mevzuatın öngördüğü taşınmaz formları ve icmal cetvelleri oluşturularak muhasebe kaydı gerçekleştirilmiştir. Ancak bazı taşınmazların değerlerinin henüz tespit edilememiş olduğundan iz bedel üzerinden kayıtlara geçirildiği tespit edilmiştir.

Ayrıca yine aynı Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesi uyarınca kamu idarelerinin mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların, mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtlarının birbirleriyle uyumlu olması gerekmektedir. Ancak Üniversitede bazı taşınmazların cins tashihlerinin yapılmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak; Maddi Duran Varlıklar Hesap Grubunun tam, doğru ve güvenilir bilgi içermesi için, taşınmazların ilgili Yönetmelik'e uygun olarak muhasebe kayıtlarına alınması ve İdarenin mülkiyetinde veya kullanımında olan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kayıtlarının birbirleriyle uyumlu olmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 2: Bilimsel Araştırma Projeleri Kapsamında Elde Edinilen Taşınırın Proje Bitiminde İade Edilmemesi

Bilimsel araştırma projesi olarak yürütülen ve 2020 ile 2021 yılları içinde sonuçlandırılmış projelerden elde edilen, kişisel kullanıma uygun; bilgisayar, tablet, fotoğraf makinesi, kamera, harici bellek vb. taşınırın projelerin bitmesine rağmen proje yürütücülerin uhdesinde kalmaya devam ettiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde;

"Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır."

Aynı Kanun'un "Mal yönetiminde etkililik ve sorumluluk" başlıklı 48'inci maddesinde;

"Kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemleri, mevzuatında öngörülen kurallar dahilinde hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılır. Bu ilkeye aykırı eylem ve işlemlerden doğacak zararlardan, malların yönetimi veya kullanılması hususunda yetki verilenler sorumludur."

Denilmiştir.

Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma Projeleri Hakkında Yönetmelik'in "Muhasebeleştirme işlemleri ve belgeleri" başlıklı 15'inci maddesinin üçüncü fıkrasında;

"Satın alınan taşınır mallar, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliği gereğince taşınır işlem fişi düzenlenerek yükseköğretim kurumu envanter kayıtlarına alınır. Bu kapsamda edinilen dayanıklı taşınır, bunları kullanacak proje yürütücüsüne ya da belirleyeceği kişiye taşınır teslim belgesi ile teslim"

edilir. Tüketime yönelik mal ve malzemeler ise taşınır işlem fişi düzenlenerek doğrudan proje yürütücüsünün kullanımına verilir.”

İfadesine yer verilmiştir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin “Sorumluluk” başlıklı 5'inci maddesinin üçüncü fıkrasında;

“Kamu idarelerine ait taşınırların muhafazası ile görevli olan veya kendilerine kullanılmak üzere taşınır teslim edilen kamu görevlileri bu taşınırları en iyi şekilde muhafaza etmek, gerekli bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak, veriliş amacına uygun bir şekilde kullanmak ve görevin sona ermesi veya görevden ayrılma halinde iade etmek zorundadırlar.”

Denilmiştir.

Madde metinlerinden anlaşıldığı üzere, kendisine taşınır teslim belgesiyle taşınır teslimi yapılmış olan proje yürütücülerinin ya da bunlar tarafından belirlenen kişilerin, kullanımında olan taşınırları proje süresince, veriliş amacına uygun bir şekilde kullanma ve görevin sona ermesini müteakiben iade etme sorumlulukları açıkça düzenlenmiştir. Söz konusu taşınırların proje bitiminde iade edilmemesi ve kişisel amaçlar için kullanımına devam edilmesi, taşınırların “veriliş amacına uygun” kullanılma sorumluluğunun artık yerine getirilmediği anlamına gelmektedir. Çünkü söz konusu taşınırlar, belirli bir projenin yürütülmesi amacına hizmet etmek için edinilmiş, üniversite envanterine kaydedilmiş ve proje süresi boyunca kullanılmak üzere, proje yürütmekle görevli kişilere “geçici” olarak teslim edilmiştir.

Bilimsel araştırma projeleri için görevin sona ermesi projenin bitmesi, bir başka deyişle projenin sonuçlandırılmasıdır. Nitekim, Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma Projeleri Hakkında Yönetmelik, projeler için ek süreler dâhil en çok otuz altı aylık süre sınırı koymuştur. Bu süre sonunda projeler her halde sonuçlandırılacak ve proje yürütücüleri ve proje ile ilgili diğer kişilerin bu kapsamda üstlendikleri görev son bulacaktır.

Üniversitede 2020 ve 2021 yıllarında bitirilmiş ve sonuçlandırılmış olan bilimsel araştırma projeleri kapsamında elde edilen taşınırların durumu incelenmiştir. Kişisel kullanıma uygun; bilgisayar, tablet, fotoğraf makinesi, kamera, harici bellek vb. çok sayıda iade edilmemiş, proje yürütücüsü ya da proje yürütücüsü tarafından belirlenen kişiler tarafından kullanılan taşınırlar olduğu görülmüştür. Ayrıca, proje bitiminde iade edilen birçok taşınırın

kısa bir süre sonra aynı öğretim üyesine herhangi bir projeden bağımsız olarak “kullanım gerekçesi” nedeniyle tekrar tahsis edildiği tespit edilmiştir.

Bahse konu taşınırların kullanılması, hem yukarıda yer verilen düzenlemelere aykırılık teşkil etmekte, hem de kamu kaynağının verimsiz kullanılmasına yol açmaktadır. Şöyle ki; bilimsel araştırma projeleri kapsamında neredeyse her yıl ve yürütülen her projede bilgisayar, tablet, fotoğraf makinesi, kamera, harici bellek vb. taşınırlar edinilmektedir. Projelerin süreleri çeşitlilik göstermekte, en fazla üç yıl olmak üzere, daha kısa sürede sonuçlandırılan projeler de olmaktadır. Bu kapsamda, sürekli olarak kişisel kullanıma uygun taşınırlar için kamu kaynağı kullanılmakta, projelerde kullanılmak üzere tekrar eden alımlar yapılmaktadır.

Kamu kaynağının bu şekilde kullanılması; kamu mali yönetiminde amaçlanan kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasına engel teşkil ederek savurganlığa ve verimsizliğe yol açmaktadır. Buna ek olarak; proje yürütme konusunda araç olarak görülmesi gereken söz konusu taşınırlar, proje yapma amacına dönüşerek, bilimsel araştırma amacıyla saptmaya yol açmakta; araştırma-geliştirme faaliyetlerine yaklaşımı olumsuz yönde etkilemektedir.

Her ne kadar, kişisel kullanıma uygun taşınırlar olarak tanımladığımız; bilgisayar, tablet, fotoğraf makinesi, kamera, harici bellek vb. taşınırların proje bitiminde "beklenen işlevi yerine getiremeyecek durumda olması" gibi nedenlerle iade edilmeyerek çeşitli eğitim faaliyetlerinde kullanılmaya devam edildiği tarafımıza bildirilmiş olsa da; kamu idarelerinde proje yürütücüleri ya da idari ve akademik yöneticilerin, iadenin yapılması gereken anda, bu taşınırların "işlevini yerine getirip getirmediği" konusunda yorum yaparak iade edip etmeme açısından bir takdir yetkisine sahip olmadığı aşikârdır. Taşınır yönetiminde görev yapan kamu görevlilerinin de, Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerinin yerine getirilmesinden dolayı sorumluluğu bulunmaktadır.

Bilimsel araştırma projelerinde, kişisel kullanım odaklı taşınır elde etme isteğinin geri plana itilmesi ve proje yürütme sürecinde mali etkinliğin sağlanması için bilimsel araştırma projeleri kapsamında elde edilen taşınırların yer verilen mevzuat hükümleri doğrultusunda; teslim ve iadelerinin sıkı bir şekilde takibe tâbi tutulması, proje bitiminde iade alınan taşınırların düzenli bir şekilde depo edilmesi, yeni başlayan projelerin ihtiyaç planlamasının yapılması ve bu ihtiyaçlar için kullanılabilir depoda mevcut olan taşınırlar hakkında proje ilgililerine gerekli bilgilerin verilmesi ve bu taşınırların kullanımının teşvik edilmesi gibi yöntemlerle, taşınır yönetiminde etkinlik sağlanması gerekmektedir.

BULGU 3: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü İle Yapılan Alımlarda Kanunda Öngörülen Sınırın Kamu İhale Kurumunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21'inci maddesinin "f" fıkrası ve 22'nci maddesinin "d" fıkrası kapsamında yapılan harcamaların tutarı toplam ödeneklerinin % 10 oranını ikinci kez aştığında Kamu İhale Kurulundan izin alınmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi tarafından 4734 sayılı Kanun'un "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesi idarelerin ihtiyaçlarını öncelikle açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usulüyle karşılmasına, diğer usullere ise ancak kanunda gösterilen özel hallerde başvurulması gerektiğine işaret etmektedir. Madde metninde bahsedilen özel haller Kanun'un 21 ve 22'inci maddelerinde sayılmış olup bu şartların ortaya çıkması durumunda dahi idareye takdir yetkisi tanınmakta, açık ihale veya belli istekliler arasında ihale yapılmasının önünde bir engel bulunmamaktadır. Kanun koyucu, bu takdir yetkisine de miktar yönünden sınırlama getirmiş olup 62'nci maddenin 3'üncü fıkrasının (1) bendine göre 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yapılacak harcamaların yıllık toplamı, Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu aşamayacaktır. Kamu İhale Genel Tebliği'nin 21'inci maddesinin 2'nci fıkrasına göre %10 oranı hesaplanırken kamu kurum ve kuruluşlarının yıllık bütçelerinde belirlenen toplam ödenek miktarı dikkate alınacak ve mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı hesaplanacaktır.

Yapılan incelemede; Üniversitede 2021 yılı içerisinde, Kamu İhale Kanunu'nun 21/f ve 22/d maddeleri kapsamında yapılan alımların yıllık ödeneklerinin %10'unu aştığı ve bu aşım nedeniyle Kamu İhale Kurulundan izin alındığı görülmüştür. Ancak yıl içerisinde, bu kapsamda Kurumdan alınan izin tutarları da aşılmış ve yeniden izin alma gereği ortaya çıkmıştır. Ancak Üniversite tarafından Kuruldan ikinci onay alınmamıştır.

Sonuç olarak mal alımı, hizmet alımı ve yapım işleri için doğrudan temin ve pazarlık usulü ile yapılacak alımlara ilişkin üst sınırın aşılmasına rağmen Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmamasının mevzuata aykırı olduğu, Kanun'da ve Tebliğ'de emredici hüküm niteliği taşıyan düzenlemelere uygun işlem tesis edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 4: Doğrudan Temin Yoluyla Yapılan Alımlarda Yasaklılık Kontrolünün Yapılmaması

Kamu İdaresinde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yapılan alımlarda ihalelere katılmaya ilişkin yasaklılık kontrolünün yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin "Teyit işlemleri" başlıklı 30.5.4'üncü maddesinde 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit ettirilmeyeceği; ancak anılan Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumunun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişiden alım yapılmaması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, Eskişehir Teknik Üniversitesi tarafından 22/d maddesi kapsamında yapılan alımlarda, alım yapılan gerçek veya tüzel kişilerin Kamu İhale Kurumunun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrolünün yapılmadığı görülmüştür.

BULGU 5: Yapım İşlerine İlişkin Düzenlenen Tüm Riskler (All Risk) Sigorta Poliçelerinin İş Artışı ve Süre Uzatımı Durumlarında Güncellenmemesi

Üniversite bünyesinde gerçekleştirilen yapım işlerine ilişkin düzenlenen bazı tüm riskler (all risk) sigorta poliçelerinin iş artışı ve süre uzatımı verilmesi durumlarında zeyilname ile artış miktarını ve yeni belirlenen süreyi kapsayacak şekilde güncellenmediği görülmüştür.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "İş ve işyerlerinin korunması ve sigortalanması" başlıklı 9'uncu maddesinin üçüncü fıkrasına göre; sigortaya esas alınacak bedeller, işin kendisi için (varsa fiyat farkları dahil) hakediş tutarları; her türlü araç, malzeme, ihzarat, iş ve hizmet makineleri, taşıtlar, tesisler ve benzeri için ise piyasa rayiçlerine göre hesaplanan bedellerdir. Ayrıca ödenen toplam hakediş tahakkuk tutarının (fiyat farkları dahil) poliçedeki sigorta bedelini aşması ve/veya poliçede öngörülen sigorta bitiş tarihinin süre uzatımı veya cezalı çalışma sebebiyle aşılması hallerinde, zeyilname ile sigorta bedelinin artırılması ve/veya sigorta süresinin uzatılması zorunludur.

Yapılan incelemede; Üniversitede gerçekleştirilen yapım işlerinde süre uzatımı verildiği ve iş artışı yapıldığı halde tüm riskler sigorta poliçesinin bedel ve süre açısından zeyilname ile güncellenmediği görülmüştür. İş artışı ve süre uzatımı yapıldığında tüm riskler (all risks) sigorta poliçelerinin de iş artışı ve süresini kapsayacak şekilde güncellenmesi gerekmektedir.

BULGU 6: Üniversite Mülkiyetinde Bulunan Enerji Tesislerinin Muhasebe Kayıtlarında Yer Almaması

Üniversitenin mülkiyetinde olan, yapım ve bakım maliyetleri yüksek değer ihtiva eden ve trafo, kesintisiz güç kaynakları ve jeneratörlerden oluşan enerji tesislerinin muhasebe kayıtlarında yer almadığı görülmüştür.

Taşınır, Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre kayıt altına alınmakta, bu kayıtlar Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği kapsamında da muhasebeleştirilmektedir.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınırın kaydı" başlıklı 12'nci maddesinde; taşınırın kayıt altına alınmasının esas olduğu ve önceki yıldan devren gelen taşınır ile yıl içinde elde edilme şeklinden bağımsız olarak edinilen ya da herhangi bir şekilde elden çıkarılan taşınırın miktar ve değer olarak kayıt altına alınması ve takip edilmesi gerektiği düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu" başlıklı 13'üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinde, satın alma suretiyle elde edinilen taşınırın maliyet bedeli ile kaydedileceği; dördüncü fıkrasında da maliyet bedelinin tespitinde Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerinin uygulanacağı ifadesine yer verilmiştir. Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (u) bendinde, maliyet bedeli; *"Bir varlığın satın alınması, üretilmesi veya değerinin arttırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamını ifade eder"* şeklinde tanımlanmıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği, taşınırın niteliğine göre "dayanıklı taşınır" ve "tüketim malzemeleri" olarak iki ayrı şekilde sınıflamıştır. Dayanıklı taşınır, Taşınır Kod Listesinin (B) bölümünde, tüketim malzemeleri de (A) bölümünde detaylandırılmıştır.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (s) bendinde;

“Tesis: Bir makine veya cihazın ürettiği enerjiyi, sesi, görüntüyü ve benzerini ileten, dağıtan veya bir makine veya cihazın gördüğü işi uzağa taşıyan ya da uzaktaki verileri toplayan, kaydeden makine veya cihazlar arasındaki düzeni sağlayan, birbiriyle entegre makine ve cihazlardan oluşan, gerektiğinde başka yere taşınabilen ve kullanılamaz hale gelene kadar sanal ambar kayıtlarında takip edilen, çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (B) bölümü 253 hesap detayında yer alan sistemleri,”

İfadesine aynen yer verilmiştir.

Bu tanıma göre, kayıt altına alınması gereken enerji tesislerinin, “Tesis” olarak 253 Tesis Makine ve Cihazlar hesabında yer alması gerektiği anlaşılmaktadır.

Üniversite mülkiyetinde bulunan enerji tesislerinin güncel yaklaşık maliyet bedelleri, Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanlığı tarafından yapılan çalışma neticesinde şu şekilde oluşturulmuştur:

Tablo 10: Trafolarla İlişkin Bilgiler ve Yaklaşık Maliyetleri Tablosu

Lokasyon	Trafo Tipi	Güncel Yaklaşık Sıfır Cihaz Fiyatı (TL) (02.03.2022)
Havacılık ve Uzay Bilimleri	Trafo 1 630kVA 36kv	245.775,00
Hava Alanı Pist aydınlatma	Trafo 2 630kVA 36kv	245.775,00
Mühendislik Fak.	Trafo 3 A 630kVA 36kv	245.775,00
Mühendislik Fak.	Trafo 3 B 1000kVA 36kv	313.200,00
Yabancı diller+Kazan dairesi+Yemekhane	Trafo 4 1600kVA 36kv	426.300,00
Kapalı spor salonu+Spor bilimler+	Trafo 5A 1600kva 36kv	426.300,00
Stadyum kapalı salon	Trafo 5B 1250kVA 36kv	365.400,00
Park bahçeler+Nizayime	Trafo 6 100kVA 36 kv	91.350,00
Sarnıç+Mükemmeliyet Merkezi	Trafo 7 1600kVA 36kv	426.300,00
Deprem Test merkezi	Trafo 8 630kVA 36kv	245.775,00
IPA Araştırma merkezi	Trafo 9 630kVA 36kv	245.775,00
Zemin Makineleri	Trafo 10 1000kVA 36kv	313.200,00
Borabey gözlem Evi	Direk tipi 100kVA 36kv	91.350,00
Borabey göleti	Trafo 250kVA 36kv	130.500,00
Hava Alanı Besleme	Trafo1 500KVA 0,4/6,3kv	240.000,00
Hava Alanı Besleme	Trafo2 500KVA 0,4/6,3kv	240.000,00
Hava Alanı aydınlatma	Trafo1 100KVA 0,4/6,3kv	91.350,00
Hava Alanı aydınlatma	Trafo2 40KVA 0,4/6,3kv	69.600,00
Hava Alanı aydınlatma	Trafo3 40KVA 0,4/6,3kv	69.600,00
Hava Alanı aydınlatma	Trafo4 40KVA 0,4/6,3kv	69.600,00
Hava Alanı Regülatör trafo	Trafo1 250KVA 0,4/6,3kv	130.500,00
Hava Alanı Regülatör trafo	Trafo2 250KVA 0,4/6,3kv	130.500,00

PİST yol aydınlatma	Trafo1 25KVA 750V/400	68.295,00
PİST yol aydınlatma	Trafo2 25KVA 750V/401	68.295,00
Toplam		4.990.515,00

Tablo 11: Kesintisiz Güç Kaynaklarına İlişkin Bilgiler ve Yaklaşık Maliyetleri Tablosu

Marka Model	Gücü (KVA)	Güncel Yaklaşık Sıfır Cihaz Fiyatı (TL) (02.03.2022)
Socomec	200	623.200,00
Socomec	200	623.200,00
Socomec	120	389.500,00
Masterguard	250	794.580,00
Masterguard	250	794.580,00
Enel	60	116.850,00
Enel	60	116.850,00
Vertiv	20	93.480,00
Makelsan	60	116.850,00
Socomec	300	888.060,00
İnform	40	82.574,00
İnform	40	82.574,00
İnform	20	65.436,00
İnform	20	65.436,00
İnform	20	65.436,00
İnform	60	116.850,00
İnform	10	49.856,00
İnform	15	57.646,00
İnform	20	65.436,00
İnform	160	311.600,00
İnform	100	233.700,00
İnform	60	116.850,00
İnform	60	116.850,00
DijitAL Enerji	20	65.436,00
GESS	10	49.856,00
Kemsan	45	82.574,00
Guardups	15	57.646,00
Phoenixtec	10	49.856,00
Enel	10	49.856,00
Kemsan	10	49.856,00
Guardups	15	57.646,00
Tunçmatik	10	49.856,00
İnform	10	49.856,00
Makelsan	30	79.458,00
Toplam		6.629.290,00

Tablo 12: Jeneratörlere İlişkin Bilgiler ve Yaklaşık Maliyetleri Tablosu

Gücü (KVA)	Marka Model	Motor Tipi	Güncel Yaklaşık Sıfır Cihaz Fiyatı (TL) (02.03.2022)
1030	AKSA, CUMMINS, QST30G3	QST30G3	1.877.900,00
1100	ALIMAR MITSUBISHI EMG 1100	S12-H PTA	1.535.700,00
250	PERKINS 2000 SERIES	2006TG2A	428.450,00
1100	AKSA MITSUBISHI APD 1100	S12H-PTA	1.535.700,00
700	AKSA CUMMINS AC700	VTA28-G5	1.149.000,00
500	VOLVO PENTA	TAD 1641 GE	662.150,00
Toplam			7.188.900,00

Söz konusu tesisler için yapılan ve değer artırıcı harcama olarak nitelenebilecek harcamalar, buna ilişkin herhangi bir bilanço hesabı olmadığı için direkt giderleştirilmekte ve varlık maliyetine dahil edilememektedir.

Buna ek olarak; “Tesis” olarak belirtilmesi gereken enerji tesislerine ilişkin herhangi bir amortisman işlemi de uygulanmamış durumdadır.

Enerji tesislerinin gerçeğe uygun değeriyle kayıtlara alınmasına yönelik çalışmaların, 2022 yılında başlatıldığı tarafımıza bildirilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat uyarınca Toplam 18.808.7605,00 TL tutarındaki enerji tesisleri kayıt altına alınmayarak, 2021 Mali Yılı Bilançosunda 253 Tesis Makine ve Cihazlar Hesabında eksik gösterime neden olunmuştur.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

